

بسمه تعالی

آیین نامه تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان

(ویرایش جدید - مصوبه جلسه مورخ 17/12/92)

92/12/17

فصل 1: مقدمه و تعاریف

مقدمه:

بر اساس ماده (3) آیین نامه اجرایی قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات مصوب هیئت محترم وزیران به شماره 141602/ت46513 هـ مورخ 91/8/21، آئین نامه حاضر جهت تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان به تصویب «کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» رسید.

ماده 1- تعاریف

- 1- **شرکت:** شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی که تمامی مراحل قانونی ثبت شرکتها را در داخل کشور به اتمام رسانده باشد.
- 2- **شرکت دانش بنیان:** شرکت یا مؤسسه خصوصی یا تعاونی است که به منظور هم افزایی علم و ثروت، توسعه اقتصاد دانش محور، تحقق اهداف علمی و اقتصادی (شامل گسترش و کاربرد اختراع و نوآوری) و تجاری سازی نتایج تحقیق و توسعه (شامل طراحی و تولید کالا و خدمات) در حوزه فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان به ویژه در تولید نرم افزارهای مربوط تشکیل می شود و بر اساس شاخص های مورد نظر این آیین نامه، به تأیید کارگروه می رسد.
- شرکت های دولتی، موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و نیز شرکتها و موسساتی که بیش از پنجاه (50) درصد از مالکیت آنها متعلق به شرکت های دولتی و موسسات و نهادهای عمومی غیردولتی باشد، مشمول حمایت های این قانون نیستند.
- 3- **سامانه:** درگاه الکترونیکی متمرکزی است که اطلاعات شرکت های متقاضی، جهت بررسی در آن وارد می شود.
- 4- **کارگروه:** کارگروه «ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا» موضوع ماده (3) آیین نامه اجرایی «قانون حمایت از شرکتها و موسسات دانش بنیان و تجاری سازی نوآوری ها و اختراعات»

- 5- کالاها/خدمات دانش بنیان: کالاها/خدماتی که مبتنی بر فناوری های برتر و با ارزش افزوده فراوان بوده و با تصویب کارگروه در فهرست کالاها/خدمات دانش بنیان محسوب می شود.
- 6- کارگزاران: به آن دسته از نهادها، سازمانها و دستگاههایی اطلاق می شود که به منظور تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان توسط کارگروه انتخاب می شوند.

فصل 2: شاخص های تشخیص «شرکت های دانش بنیان»

شرکتهای موضوع این آیین نامه به دو دسته زیر تقسیم می شوند:

- 1) شرکتهای تولید کننده کالاها/خدمات دانش بنیان
- 2) شرکتهای نوپا

ماده 2- شرکتهای تولید کننده کالاها/خدمات دانش بنیان

شرکت تولید کننده کالاها/خدمات دانش بنیان (بر مبنای «فهرست کالاها/خدمات دانش بنیان» مصوب کارگروه) باید حائز همه شرایط زیر باشند:

2-1- سهم فعالیت های دانش بنیان از درآمد شرکت:

حداقل (50) درصد از درآمد یک سال مالی گذشته شرکت (که در اظهارنامه مالیاتی شرکت ذکر شده است)، از محل فروش «کالاها/خدمات دانش بنیان»، «خدمات تخصصی تعمیر و نگهداری مرتبط با کالاهای تولید شده توسط آن شرکت»، فروش «دانش فنی و فناوری» مرتبط با فهرست کالاها/خدمات دانش بنیان، و «خدمات طراحی مهندسی» مرتبط با فهرست کالاها/خدمات دانش بنیان حاصل شود.

2-2- دانش فنی:

دانش فنی کالاها/خدمات دانش بنیان تولید شده توسط شرکت، باید مبتنی بر فعالیت های تحقیق و توسعه، ایجاد شده و یا از طریق انتقال فناوری، جذب و بومی سازی شده باشد.

2-3- فعالیتهای تحقیق و توسعه:

شرکت دارای عملکرد تحقیق و توسعه فعال، با هزینه کرد تحقیق و توسعه حداقل معادل (5) درصد فروش سالیانه شرکت باشد. نحوه محاسبه هزینه های تحقیق و توسعه بر اساس دستورالعمل پیوست دو محاسبه خواهد شد.

2-4- نوآوری:

با توجه به اهمیت نوآوری مستمر، شرکت باید حداقل یک کالا/خدمات دانش بنیان خود را در 2 سال گذشته توسعه داده یا «به طور اساسی تغییر یا ارتقاء» داده و به فروش رسانده باشد؛ همچنین این کالا/خدمات باید

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

تأییدیه‌ها و استانداردهای داخلی موجود را اخذ نموده و در غیر این صورت، استانداردهای بین‌المللی یا تأیید بهره‌بردار ذی‌صلاح را کسب کرده باشد.

تبصره: در حوزه‌های کالاها/خدمات دانش بنیان خاص که فرآیند توسعه محصول طولانی است، زمان دوساله با مصوبه کارگروه تغییر می‌کند.

2-5- نیروی انسانی:

2-5-1- سابقه بیمه پرداختی برای حداقل 3 نفر از کارکنان تمام‌وقت شرکت، حداقل 6 ماه باشد.

2-5-2- نسبت کارکنان تمام‌وقت در بخش‌های اصلی شرکت (بخش‌های غیرپشتیبانی که مستقیماً با تولید کالاها و خدمات دانش بنیان مرتبط هستند؛ مطابق پیوست سه) با حداقل مدرک کارشناسی، به کل کارکنان تمام وقت فعال در بخش‌های اصلی شرکت، حداقل بصورت زیر باشد:

نسبت کارکنان بخش‌های اصلی با حداقل مدرک کارشناسی، به کل کارکنان بخش‌های اصلی	اندازه شرکت
30 درصد	شرکتهای کوچک و متوسط (دارای کمتر از 50 نفر نیروی انسانی)
20 درصد	شرکتهای بزرگ (دارای بیشتر از 50 نفر نیروی انسانی)

ماده 3- شرکت‌های نوپا

بمنظور حمایت از شرکتهای تازه تأسیس، «شرکتهای نوپا» جهت دریافت بخشی از تسهیلات مورد نظر قانون، باید حائز همه شرایط زیر باشند:

3-1- تولید یا برنامه تولید کالا/خدمات دانش بنیان:

شرکت باید دارای برنامه تولید یا تولیدکننده کالاها/خدمات دانش بنیان، مطابق فهرست کالاها/خدمات دانش بنیان مصوب کارگروه باشد که دانش فنی کالاها/خدمات دانش بنیان تولید شده توسط شرکت، باید مبتنی بر فعالیت‌های تحقیق و توسعه، ایجاد شده و یا از طریق انتقال فناوری جذب شده و بومی سازی شده باشد.

3-2- نیروی انسانی:

شرکت دارای حداقل 2 نفر نیروی انسانی معادل تمام‌وقت¹ باشد.

3-3- سن شرکت:

حداکثر پنج (5) سال از زمان ثبت شرکت گذشته باشد.

¹ منظور از معادل، مجموع نیروی انسانی تمام‌وقت و پاره‌وقت می‌باشد.

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

3-4- تحقیق و توسعه:

شرکت دارای عملکرد تحقیق و توسعه باشد.

تبصره 1: تأییدیه شرکتهای نوپا، دارای اعتبار یک ساله بوده و تنها برای یک دوره یک ساله می تواند تمدید شود و یک شرکت حداکثر 2 سال می تواند به عنوان شرکت نوپا شناخته شود.

تبصره 2: تأییدیه شرکت نوپایی که هنوز به مرحله تولید نرسیده و تنها برنامه تولید خود را ارائه کرده است، در صورتی تمدید می شود که پس از یک سال به مرحله تولید نمونه آزمایشی و پایلوت یا فروش کالا/خدمات دانش بنیان رسیده باشد. تأییدیه شرکتهایی که در مرحله تولید نمونه آزمایشی و پایلوت هستند، در صورتی برای سال بعد تمدید می شود که به مرحله فروش کالا/خدمات دانش بنیان برسند.

فصل 3: ضوابط اجرایی

ماده 4- فرآیند اجرایی

4-1- پس از ورود اطلاعات توسط شرکتهای متقاضی در سامانه، دبیرخانه کارگروه آنها را برای کارگزاران مربوطه ارسال می کند. نتایج بررسی کارگزاران، توسط دبیرخانه برای تصمیم گیری نهایی به کارگروه (یا کمیته کارشناسی ذیل کارگروه حسب مورد) ارجاع داده می شود.

4-2- در صورت تایید، شرکت متقاضی برای مدت دو (2) سال مشمول حمایت های مورد نظر قانون می باشد. تمدید این زمان منوط به تداوم شرایط مورد نظر در این آیین نامه است.

4-3- همه شرکتها (به استثنای شرکتهای نوپا) باید دارای اظهارنامه مالیاتی باشند.

4-4- صورت های مالی شرکت های متقاضی که بعد از تاریخ 31 تیر ماه 1393 ثبت نام خود را تکمیل نمایند، باید به تأیید حسابرسان رسمی (موسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران) برسند. شرکتهای نوپا از رعایت این بند معاف هستند.

4-5- با توجه به اهمیت حمایت از توسعه فعالیت های دانش بنیان در شرکت های بزرگ صنعتی و لزوم رسوخ فناوری های برتر در صنایع و شرکت های بزرگ، «شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان» براساس پیوست یک این آیین نامه می توانند از بخشی از تسهیلات مورد نظر قانون استفاده نمایند.

4-6- در صورتی که شرکت نتواند در مدت دو (2) سال پس از تأیید توسط کارگروه، رتبه بندی خود را به پایان برساند، یا در صورت عدول شرکت از شرایط مندرج در این آئین نامه در هر زمان، آن شرکت امکان استفاده از تسهیلات مورد نظر قانون را از دست خواهد داد.

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

- 4-7- حمایت‌های مورد نظر قانون، تنها مرتبط با توسعه و تولید کالاها/خدماتی خواهد بود که توسط کارگروه به عنوان کالاها/خدمات دانش بنیان تأیید شوند.
- 4-8- شرکت‌های تأیید شده، جهت استفاده از هر یک از حمایت‌ها و تسهیلات مد نظر قانون، باید شرایط خاص مورد نظر برای آن نوع حمایت‌ها و تسهیلات را نیز احراز نمایند.
- 4-9- حمایت‌هایی که به هر دسته از شرکت‌ها تعلق می‌گیرد، از سوی کارگروه یا سایر مراجع ذیصلاح تعیین می‌شود.
- 4-10- پرونده شرکت‌هایی که برخی از شرایط این آیین نامه را احراز نمی‌کنند در موارد خاص به پیشنهاد کارگزاران در کارگروه مورد بررسی قرار می‌گیرد.
- 4-11- پرونده شرکت‌هایی که در عمل به تعهدات خود دارای سابقه سوء هستند (تسهیلات، حمایت‌ها، مالیات، بیمه و...) طبق دستورالعمل پیوست چهارم بررسی خواهد شد.

این آیین نامه در 4 ماده و 3 تبصره در جلسه مورخ 1392/12/17 کارگروه به تصویب رسید و جایگزین مصوبه قبلی جلسه کارگروه مورخ 1391/12/21 می‌شود.

پیوست یک: شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان

با توجه به اهمیت حمایت از توسعه فعالیت های دانش بنیان در شرکت های تولیدی و صنعتی و لزوم رسوخ فناوری های برتر در صنایع و شرکت های بزرگ، «شرکتهای صنعتی دارای فعالیت دانش بنیان» جهت برخورداری از بخشی از تسهیلات مورد نظر قانون، باید حائز همه شرایط زیر باشند:

1- سهم فعالیت های دانش بنیان از درآمد شرکتهای:

حداقل (10) درصد از درآمد یک سال مالی گذشته شرکت، از فروش کالاها/خدمات دانش بنیان و یا از فروش دانش فنی و فناوری و یا خدمات تخصصی تعمیر و نگهداری مرتبط با کالاها/خدمات تولید شده از سوی آن شرکت حاصل شود.

2- دانش فنی:

دانش فنی کالاها/خدمات دانش بنیان تولید شده توسط شرکت، باید مبتنی بر فعالیت های تحقیق و توسعه، ایجاد شده و یا از طریق انتقال فناوری، جذب شده و نهاده و بومی سازی شده باشد.

3- فعالیتهای تحقیق و توسعه:

شرکت دارای «عملکرد» و «واحد» تحقیق و توسعه فعال، با هزینه کرد تحقیق و توسعه حداقل معادل یک (1) درصد فروش سالیانه شرکت باشد.

4- نوآوری

با توجه به اهمیت نوآوری مستمر، شرکت باید حداقل یک کالا/خدمات دانش بنیان خود را در 2 سال گذشته توسعه داده یا «به طور اساسی تغییر یا ارتقاء» داده و به فروش رسانده باشد؛ همچنین این کالا/خدمات باید تأییدیه ها و استانداردهای داخلی موجود را اخذ نموده و در غیر این صورت، استانداردهای بین المللی یا تأیید بهره بردار ذی صلاح را کسب کرده باشد.

5- میزان فروش شرکت:

فروش شرکت در سال مالی گذشته باید بیش از ده میلیارد تومان باشد.

تبصره 5: «واحد تحقیق و توسعه یا طراحی مهندسی» و شرکت های منشعب از شرکت، چنانچه به صورت یک شرکت مستقل حقوقی ثبت شود، می تواند مستقلاً فرایند ارزیابی را دنبال کند.

پیوست دو:

فهرست فعالیتها و اندازه گیری هزینه های تحقیق و توسعه

الف - فهرست فعالیت های تحقیق و توسعه

- **تحقیق و توسعه¹ (R&D):** عبارتست از انجام هرگونه کار خلاق، به طریقی نظام مند به منظور افزایش انباشت دانش از جمله دانش بشری، فرهنگی و اجتماعی و استفاده از این انباشت دانش برای طرح کاربردهای جدید». در این تعریف، منظور از واژه «جدید»، جدید در ایران است.
- **R&D سه نوع فعالیت را در بر می گیرد:** تحقیق بنیادی ماموریت گرا² (به دنبال کسب آگاهی از منشا پدیده ها و حقایق قابل مشاهده و با امید به اینکه دانش بوجود آمده در راستای حل مشکلات و شبهات استفاده شود)، تحقیق کاربردی (به دنبال کسب آگاهی که به سمت اهداف و مقاصد خاص عملی هدایت می شود) و توسعه تجربی (با استفاده از آگاهی های حاصله از تحقیقات و تجربه عملی به دنبال ایجاد یا بهبود محصولات جدید و خدمات جدید و...).
- تحقیق بنیادی محض، که در آن هدف پیشبرد مرز دانش بدون هدف نیل به فواید اجتماعی و اقتصادی بلند مدت و بدون تلاش برای بکارگیری نتایج در حل مشکلات عملی، انجام می شود. بعنوان R&D محسوب نمی شود.
- **فعالیت R&D دارای سه ویژگی اصلی زیر است:**
 - الف - از نوع علمی و فنی باشد.
 - ب - دارای قابل ملاحظه ای عنصر نوآوری³ بوده و در جهت حل مشکلات علمی و فنی یا پیشرفت علمی و فنی از طریق R&D باشد (یعنی حل مسأله ای که برای فرد آشنا با دانش و فنون حوزه، قبلا آشکار نبوده است) و یا در جهت ایجاد دانش جدید یا استفاده از دانش برای طرح کاربردهای جدید است.⁴
 - ج - در جهت کاربردهای (شامل محصولات، فرآیند تولید و خدمات) جدید یا بطور اساسی بهبود یافته (اگرچه در بلندمدت)، باشد.

¹ در اینجا منظور از تحقیق و توسعه، تعریف تحقیق و توسعه تجربی بر مبنای راهنمای فراسکاتی است. اگرچه تغییرات اندکی در مصادیق آن متناسب با وضعیت کشور، اعمال شده است.

² Oriented basic research

³ Novelty

⁴ فعالیت های روتین علمی و فنی تحقیق و توسعه نیستند مگر اینکه در جهت پشتیبانی از فعالیت های تحقیق و توسعه باشند.

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

در جدول زیر، خلاصه‌ای از فعالیت‌های R&D در قالب چند دسته کلی، ارایه شده است؛ کارکنان شرکت که مشغول به انجام فعالیت‌های R&D مطابق با تعاریف فوق و مشابه فعالیت‌های جدول زیر هستند، بعنوان «کارکنان مستقیم R&D» محسوب می‌شوند.

در موارد زیر، محصول شامل کالا و خدمات می‌باشد و فرآیند تولید نیز، شامل فرآیندهای تولید کالا و خدمات است.

معیارها و مصادیق	دسته اصلی
<p>در فعالیت‌های صنعتی اگر هدف، بهبود بیشتر محصول یا فرآیند تولید باشد، در این صورت این فعالیت‌ها R&D است؛ اما اگر محصول یا فرآیند تولید یا رهیافت، بطور اساسی تعیین شده است و هدف اصلی، توسعه بازار، انجام برنامه‌ریزی پیش تولید یا ایجاد یک سیستم تولید یا کنترل معمولی، که بدون مشکل کار کند، باشد این فعالیت‌ها R&D نیستند. با توجه به معیار اشاره شده، موارد زیر R&D هستند:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ «نمونه‌های اولیه‌ای¹» که برای آزمایشات مختلف محصولات یا فرآیندهای تولید، ساخته می‌شوند. ▪ «کارخانه‌های آزمایشی²» که به منظور کسب تجربه و گردآوری داده‌ها انجام می‌شوند. ▪ «تولید آزمایشی³» در صورتی که مستلزم انجام طراحی و کار مهندسی بیشتری روی نمونه‌های اولیه⁴ بوده و با هدف بهبود بیشتر محصول انجام شود. ▪ رفع اشکالی که نیاز به R&D دارد، R&D است. ولی رفع اشکال معمولی یا با روش‌های معمولی، R&D نیست. ▪ «R&D بازخورد⁵»، که برای رفع اشکالات فنی محصول یا فرآیند تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، انجام می‌شود. ▪ بخشی از هزینه‌های پروژه‌های با مقیاس بزرگ و کارخانه‌های آزمایشی پرهزینه که به دلیل ماهیت «نمونه اولیه⁶» بودن آنها، صرف شده است. ▪ «طراحی صنعتی و نقشه‌کشی⁷» شامل نقشه‌ها و طرح‌هایی که با هدف تعریف رویه‌ها و مشخصات فنی و عملیاتی محصولات یا فرآیندهای تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، انجام می‌شود. ▪ تدوین استانداردهای فنی جدید یا اخذ و پیاده‌سازی استانداردهای فنی محصولات یا فرآیندهای 	1- فعالیت‌های صنعتی

¹ Prototypes

² Pilot plants

³ Production Trial

⁴ Prototypes

⁵ Feedback R&D

⁶ Prototypes

⁷ Industrial design & drawing

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

<p>تولید جدید با بطور اساسی بهبود یافته، R&D است.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ «آزمایش های بالینی¹» که پیش از اخذ مجوز تولید بر روی دارو، واکسن یا درمان های جدید یا بطور اساسی بهبود یافته انجام می شود، R&D محسوب می شود. ▪ انجام مهندسی معکوس در چهارچوب پروژه R&D برای توسعه یک محصول جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، R&D است. <p>تذکر: تولید و فعالیت های فنی مرتبط با آن که شامل پیش تولید، تولید صنعتی، توزیع کالا و خدمات فنی وابسته و بازاریابی و فعالیت هایی که در این ارتباط با استفاده از علوم اجتماعی (مانند تحقیق در مورد بازار) انجام می شود، همچنین رفع اشکالات تجهیزات و فرآیندهای تولید، R&D نیست.</p>	
<p>فعالیت توسعه نرم افزاری بعنوان R&D محسوب می شود که هدف پروژه و اتمام آن، مستلزم یک پیشرفت و رفع ابهام علمی و یا فناورانه، بصورتی نظام مند بوده و در راستای تولید یک محصول یا فرآیند تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته، باشد. فعالیت های عادی و روتین نرم افزاری (مانند تطبیق نرم افزارهای موجود، ایجاد نرم افزارهای کاربردی با استفاده از روشهای فعلی، پشتیبانی از سیستم های موجود، عیب یابی سیستم ها و ترجمه زبان های کامپیوتری)، R&D نیستند.</p>	2- توسعه نرم افزار
<p>در فعالیت های خدماتی، پروژه ای R&D است که منجر به تولید دانش جدید شده و یا با استفاده از دانش (موجود) کاربردهای جدیدی را ابداع کند و مهمترین عامل برای R&D بودن این فعالیت ها، وجود عنصر تازگی در آنهاست. فعالیت های R&D خدماتی هم می تواند در حوزه فنی و هم در حوزه علوم اجتماعی و انسانی، باشد.</p>	3- خدمات

¹ Clinical trials

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

<p>4- فعالیتهای علمی و فنی مرتبط با R&D</p>	<p>در صورتی فعالیتهای علمی و فنی مرتبط با R&D، مانند آزمودن و کنترل کیفیت، R&D محسوب می شود که در راستا و در خدمت فعالیتهای R&D انجام شود. اما اگر این فعالیتهای اساسا برای اهدافی متفاوت با R&D برنامه ریزی شده باشند، R&D محسوب نمی شوند.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ مواردی مانند تست و استانداردسازی، بررسی های مربوط به سیاست گذاری (مانند تحلیل برنامه ها و سیاست ها)، گردآوری داده ها و پردازش و تحلیل آنها و نظایر آن در صورتی که در راستا و یا بعنوان بخشی از پروژه های R&D انجام شود، R&D است ولی انجام این فعالیتهای برای فعالیتهای معمول، R&D نیست. ▪ ثبت اختراع مرتبط با پروژه های R&D، R&D است ولی خدمات ثبت اختراع توسط موسسات مختلف R&D نیست. ▪ امکان سنجی که برای بررسی عملی بودن پروژه های پژوهشی، انجام می شود R&D محسوب می شود. (اما امکان سنجی پروژه های مهندسی پیشنهادی با استفاده از فنون موجود، قبل از تصمیم گیری درباره اجرای پروژه، R&D نیست).
<p>5- علوم اجتماعی و انسانی</p>	<p>در این حوزه وجود قابل ملاحظه ای از عنصر نو بودن یا رفع ابهامات علمی یا فنی، معیار پذیرش یک پروژه بعنوان یک فعالیت R&D، است. این عنصر ممکن است در هر یک از بخش های مفهومی، روش شناختی و یا تجربی پروژه مورد نظر وجود داشته باشد. فعالیتهای مرتبطی که دارای ماهیتی معمولی (و بدون نو بودن یا رفع ابهامات علمی یا فنی) هستند، را فقط زمانی می توان R&D حساب کرد که بخش جدایی ناپذیری از یک پروژه خاص R&D باشند یا به منظور کمک به چنین پروژه ای انجام شوند. مثلا موارد در زیر حیطه فعالیتهای معمولی بوده و R&D نیستند: گزارشات تفسیری در مورد اثرات اقتصادی ناشی از تغییر ساختار مالیاتی با استفاده از داده های موجود، استفاده از روش های استاندارد در روانشناسی برای گزینش کارکنان صنعتی و آزمودن ناتوانی خواندن در کودکان.</p>
<p>6- آموزش و کارورزی</p>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ کلیه آموزش های تخصصی نیروی انسانی، شرکت در کنفرانس ها و سمینارها، مطالعات و دریافت مشاوره های تخصصی در صورتی که در راستای انجام فعالیتهای R&D باشد، R&D است. ▪ پژوهش های دانشگاهی و غیردانشگاهی دانشجویان دوره دکتری بر روی پروژه های R&D و نظارت اساتید بر این پروژه ها و مطالعات اساتید در راستای یک پروژه R&D مشخص، R&D محسوب می شوند اما خواندن و تصحیح پایان نامه های دانشجویان توسط اساتید، بعنوان R&D حساب نمی شوند.

علاوه بر «کارکنان مستقیم R&D» برخی افراد نیز مشغول فعالیتهای حمایتی (مستقیم یا غیرمستقیم) R&D هستند. اگر فعالیتی از نوع علمی و فنی نظیر خدمات کتابخانه ای و رایانه ای و یا از نوع اداری و دفتری باشد در

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

صورتی که منحصرأ برای بخش R&D انجام شود، «فعالیت حمایتی مستقیم» R&D محسوب می شود. اما اگر فعالیت فوق علاوه بر بخش R&D، برای تمامی بخش های بنگاه ارایه شود (مانند خدمات کتابخانه مرکزی سازمان)، و نیز فعالیتی مانند خدمات حمل و نقل، نگهداری، تهیه غذا و نظایر آن، که برای پشتیبانی از فعالیت های R&D انجام می شود، بعنوان «فعالیت حمایتی غیرمستقیم» R&D محسوب می شود. هزینه های فعالیت های حمایتی R&D نیز، بعنوان هزینه های (سربار) R&D، در نظر گرفته می شود.

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

ب- اندازه گیری هزینه های تحقیق و توسعه (R&D) (ادامه پیوست 2)

موارد زیر در صورتی که در راستای انجام فعالیت های R&D (مطابق با فهرست فعالیت های تحقیق و توسعه در پیوست دو آئین نامه تشخیص شرکتها و موسسات دانش بنیان) باشد، بعنوان هزینه های بخش R&D محسوب می شوند. همچنین چنانچه بخشی از هزینه های صرف شده توسط بنگاه، علاوه بر استفاده در فعالیت های R&D در سایر فعالیت ها که در فهرست پیوست دو نمیگنجد، نیز صرف شود (بعنوان نمونه، استفاده از آزمایشگاه برای فعالیت های R&D و فعالیت های دیگر)، در اینصورت تنها بخشی از این هزینه ها که صرف فعالیت های R&D می شود، بعنوان هزینه های R&D محسوب می شود.

تذکر: تمامی اطلاعات مربوط به بازه زمانی یک سال مالی گذشته شرکت است، همچنین توجه شود که هر مورد هزینه ای تنها در یک ردیف ذکر شود و از دوبار محاسبه هزینه جلوگیری شود.

سرفصل	توضیح
1- هزینه های جاری	1-1- هزینه های کارکنان مستقیم R&D: شامل حقوق و دستمزدها و همه هزینه های مربوط به کار یا مزایای شغلی مثل پاداش، استفاده از تعطیلات باحقوق، پرداخت به صندوق های بازنشستگی و تامین اجتماعی، مالیات بر حقوق و غیره است.
	1-2- هزینه های سربار: شامل پرداخت نقدی و غیرنقدی به شاغلان «فعالیت حمایتی» ¹ R&D (مانند بخش خدماتی و حفاظت)، هزینه دریافت خدمات عمومی از بیرون (مانند کتابخانه سازمان یا ادارات مرکزی سازمان) و سایر هزینه ها مانند آب، برق، گاز، حمل و نقل و غیره.
	1-3- هزینه های مصرفی: شامل هزینه خریدهای غیر سرمایه ای مانند کتاب، اشتراک کتابخانه ها، هزینه ساخت نمونه های اولیه، ملزومات آزمایشگاهی (مواد شیمیایی، حیوانات آزمایشگاهی و ...).
2- هزینه های سرمایه ای R&D	1-2- زمین و ساختمان: شامل هزینه های استهلاک ساختمان و زمین (بعنوان نمونه زمین های آزمایش، مکان آزمایشگاه ها و کارخانه های آزمایشی) و همینطور هزینه های اصلاحات اساسی و تعمیر و تغییر این ساختمان ها است که در آنها فعالیت های R&D انجام می شود.
	2-2- ابزار، تجهیزات و نرم افزار شامل: ■ هزینه های استهلاک ابزار و تجهیزاتی که مصرفی نیستند و ماهیت کالاهای سرمایه ای دارند مانند کامپیوتر و تجهیزات آزمایشگاه. ■ هزینه خرید نرم افزار رایانه که ماهیت مستقلی دارد و برای اجرای فعالیتهای R&D استفاده می شود.

¹ این فعالیت ها در انتهای بخش الف پیوست دو این آیین نامه، معرفی شده اند.

کارگروه ارزیابی و تشخیص صلاحیت شرکتها و موسسات دانش بنیان و نظارت بر اجرا

ویرایش جدید آئین نامه تشخیصی شرکتها و موسسات دانش بنیان - مصوبه جلسه مورخ 1392/12/17

2-3- کسب دانش فنی و نظایر آن شامل:

- هزینه‌های ثبت طرح‌های صنعتی¹ و هزینه‌های ثبت اختراع پروژه‌های R&D.
- هزینه‌های آموزش‌های تخصصی نیروی انسانی، شرکت در کنفرانس‌ها و سمینارها، مطالعات و دریافت مشاوره‌های تخصصی و دریافت خدمات علمی و فنی (مانند خدمات آزمایشگاهی) در صورتی که در راستای انجام فعالیت‌های R&D باشد.
- هزینه‌های تدوین استانداردهای فنی جدید یا اخذ و پیاده‌سازی استانداردهای فنی محصولات یا فرآیندهای تولید جدید با بطور اساسی بهبود یافته.
- هزینه‌های اخذ حق استفاده از اختراعات ثبت شده² و اختراعات ثبت نشده، لیسانس³ و دانش فنی از سایر بنگاه‌ها و نهادها⁴ (در صورتی که راستای تولید محصولات یا فرآیندهای تولید جدید یا بطور اساسی بهبود یافته باشند)

منابع و مراجع

- 1- سازمان توسعه همکاری اقتصادی OECD (2002)؛ راهنمای فراسکاتی، دستورالعمل یکسان پیشنهادی سازمان همکاری و توسعه اقتصاد اروپا برای ارزیابی فعالیت‌های تحقیق و توسعه تجربی. ترجمه فریبا نیک سیر، تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (1384).
- 2 - سازمان توسعه همکاری اقتصادی OECD (2005)؛ راهنمای اسلو ویرایش سوم، رهنمودهای سازمان همکاری اقتصادی و توسعه برای گردآوری و تفسیر داده‌های نوآوری؛ ترجمه فریبا نیک سیر؛ تهران: مرکز تحقیقات سیاست علمی کشور (1386).
- 3- علیزاده، پریسا (1390)؛ آشنایی با اندازه‌گیری تحقیق و توسعه براساس راهنمای فراسکاتی؛ دفتر مطالعات ارتباطات و فناوری های نوین مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی؛ تهران: مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی.
- 4- مرکز آمار ایران (1389)؛ نتایج آمارگیری از کارگاه‌های دارای فعالیت تحقیق و توسعه؛ تهران: مرکز آمار ایران.

5 - OECD (2012); MEASURING R&D IN DEVELOPING COUNTRIES, Annex to the Frascati Manual; Paris: OECD

¹ شامل هرگونه ترکیب خطوط یا رنگ‌ها و هرگونه شکل سه بعدی با خطوط، رنگ‌ها و یا بدون آن، به گونه ای که ترکیب یا شکل یک فرآورده صنعتی یا محصولی از صنایع دستی را تغییر دهد. (موضوع ماده 20 قانون ثبت اختراعات، طرح های صنعتی و علائم تجاری، مصوب 1386)

² patent

³ licences

⁴ تذکر: این بند، نوآوری در حوزه‌هایی نظیر بازاریابی (از قبیل تغییرات در شکل ظاهری محصولات) و نوآوری سازمانی را شامل نمی‌شود.

پیوست سه:

فهرست فعالیت های اصلی (غیر پشتیبانی) و فعالیت های پشتیبانی در شرکت های دانش بنیان

فعالیت های اصلی (غیر پشتیبانی)	فعالیت های پشتیبانی
1. فعالیت های مدیریت ارشد از جمله: برنامه ریزی راهبردی	1. منابع انسانی، از جمله: جذب، آموزش، پاداش و ارتقاء
2. برنامه ریزی تولید و مدیریت پروژه	2. مالی و حسابداری
3. عملیات تولید و پردازش ورودی ها به منظور تبدیل به محصول	3. حراست و نگهبانی
4. ارتباط با تامین کنندگان (از جمله: شناسایی، مذاکره و ارزیابی تامین کنندگان و تدوین برنامه های خرید)	4. فناوری اطلاعات و پشتیبانی شبکه
5. بازاریابی برای فروش، اخذ پروژه ها، انجام مذاکرات و برنامه ریزی مشتریان	5. انبار و کنترل موجودی
6. تحقیق و توسعه	6. تعمیرات و نگهداری عمومی
7. آزمایش، ساخت نمونه اولیه ¹ ، تست، کنترل کیفیت	7. روابط عمومی و تبلیغات عمومی
8. تامین مالی و جذب سرمایه برای طرحها	8. کارپردازی و خرید تجهیزات و مواد اولیه و ملزومات اداری
9. ارائه خدمات آموزشی به مشتریان	9. امور حقوقی
10. ارزیابی و مطالعات امکان سنجی	10. خدمات گمرکی و بازرگانی
11. خدمات تخصصی پس از فروش	11. امور خدماتی از جمله نظافت، آبدارخانه
12. مدیریت فناوری از جمله ارزیابی، پیش بینی، قیمت گذاری، انتقال و تجاری سازی فناوری	12. انجام بسته بندی
	13. توزیع محصولات و سازمان دهی شبکه توزیع
	14. فعالیتهای مربوط به سلامت، ایمنی و محیط زیست ² ، از جمله: ارزیابی اثرات زیست محیطی محصولات، ارزیابی ریسک های آینده و رسیدگی به شکایات
	15. مدیریت دانش از جمله مستند سازی دانش، ایجاد شبکه های دانشی برای خلق و اشاعه دانش.

¹ Prototype

² Health, Safety, and Environment (HSE)

پیوست چهار:

دستورالعمل بررسی سوء سابقه شرکتها

ماده 1- شرکت هایی که سوء سابقه و تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته اند (تسهیلات مالی و حمایت ها)، از شمول بررسی در قالب «آیین نامه تشخیص شرکت های دانش بنیان» خارج می باشند.

ماده 2- اعضای کارگروه، مشخصات شرکتهایی را که در تعامل با آنها، از انجام تکالیف قانونی و تعهدات خودداری کرده اند، در اختیار کارگروه قرار می دهند.

تبصره: صندوق نوآوری و شکوفایی از طریق اخذ اطلاعات از سایر نهادهای مالی، سابقه مالی شرکت های دارای سوء سابقه را استخراج و در اختیار کارگروه قرار می دهد.

ماده 3- در صورت تشخیص کارگروه، دبیرخانه کارگروه می تواند از سایر مراجع ذیربط نیز استعلام های لازم را دریافت دارد. دبیرخانه کارگروه می تواند برای این منظور از کارگزار یا کارگزاران معتمد و صاحب صلاحیت استفاده نماید.

ماده 4- در صورت اعتراض شرکتها، کارگروه (یا کمیته کارشناسی) بررسی و تصمیم گیری نهایی را انجام خواهد داد.

ماده 5- شرکتهای دانش بنیانی که تخلفات مکرر در عمل به تعهدات خود داشته باشند (تسهیلات مالی و حمایت ها)، تاییدیه دانش بنیان بودن آنها لغو می شود.

ماده 6- پس از گذشت شش ماه از اجرای این دستورالعمل، اصلاحات و نکات تفصیلی لازم از سوی کارگروه مصوب و اضافه شود.